GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE IN FIECARE DI

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SE PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 5. Joi, Vinerĭ 9 (21) Ianuariu. 1887.

NOU ABONAMENTU

la

„GAZETA TRANSILVANIEI."

Cu 1 Ianuariu 1887 st. v., s'au începutŭ **unŭ nou abonamentŭ**, la care invitămŭ pe toțĭ onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai foiei nostre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și străinătate:	
pe trei lunĭ	**3 fl.**	pe trei lunĭ	**10 francĭ**
„ șese „	6 „	„ șése „	**20** „
„ unŭ anŭ	12 „	„ unŭ anŭ	**40** „

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale**.

Abonațilorŭ de până'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ fășiei sub care au primitŭ diarulŭ.

Domnii carĭ se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea.

Brașovu, 8 Ianuariu 1887.

Politica financiară a guvernului unguréscŭ a fostŭ supusă dilele acestea unei aspre critice din partea oposițiunei moderate și estreme maghiare. O mai bună ocasiune nicĭ că i se putea oferi oposițiunei pentru acésta, decâtŭ acum la desbaterea generală asupra bugetului.

Caracteristicŭ pentru starea financelorŭ este, că însușĭ referentulŭ Hegedüs s'a vĕdutŭ silitŭ a întroduce referatulŭ sĕu cu mărturisirea, că în adevĕrŭ s'a cheltuitŭ în anii din urmă pré multŭ din partea guvernului, dér acesta a fostŭ într'o situațiune silită și a fostŭ tîrîtŭ de „curentulŭ aspirațiunilorŭ generale". Acuma însĕ nu mai are încătrău și trebue sĕ urmeze o pausă. Bugetulŭ cheltuelilorŭ de 320 milióne este de ajuns și nu mai este ertatŭ a trece peste elŭ. Situațiunea financiară nu e bună, dér — dice Hegedüs — este cu putință sĕ fiă îmbunătățită prin mĕsura de conversiune propusă de guvernŭ și prin urcarea dărilorŭ indirecte, mai alesŭ a dărilorŭ pe consumŭ. La o urcare a dărilorŭ directe nu se póte gândi în momentulŭ de față nimenea.

Acésta a arătat'o și ministru-președinte Tisza, dér a adausŭ, că mai târdiu póte sĕ vină unŭ momentŭ, când și dările directe vorŭ trebui urcate. Totodată a constatatŭ și dênsulŭ necesitatea d'a se face câtŭ mai mare economiă.

Décă și cei dela guvernŭ suntŭ silițĭ sĕ recunóscă trista stare financiară a statului, atuncĭ ne putemŭ închipui cu ce putere nimicitóre au cădutŭ asupra capetelorŭ ministrilorŭ loviturile oposițiunei.

Vorbitorulŭ stângei estreme Helfy a pusŭ trista alternativă statului, că séu sĕ se declare falitŭ séu sĕ întroducă dărĭ atâtŭ de marĭ, încâtŭ sĕ devină imposibilă viéța economică a „națiunei;" altfelŭ, după dênsulŭ, nu mai e scăpare. Guvernulŭ amăgesce țéra, deficitulŭ nu e de 22, ci de 40, ba de 60 milióne, décă vomŭ avea în vedere și creditele de care are lipsă în viitorŭ. Progresele cultura e dobêndite nu stau în nicĭ o proporțiune cu sarcinele ce apasă poporulŭ. Guvernulŭ — dice Helfy — trebue sĕ se lapede odată de grandomania lui; sĕ se schimbe planulŭ clădirei parlamentului din Pesta și sĕ se economiséscă acolo câteva milióne; legiónele de funcționarĭ sĕ fiă reduse; tractatulŭ vamalŭ și comercialŭ cu Austria sĕ-lŭ lăsămŭ cum e, denunțatŭ. Numai atuncĭ, când Ungaria va puté dispune liberŭ în privința economică, va fi în stare sĕ 'șĭ reguleze finanțele.

Horanszky din oposițiunea moderată combate fórte aspru sistemulŭ de față, pe care-lŭ numesce sistemulŭ minciunii, și dice că trebue sĕ disparā de pe suprafață. O situațiune estraordinară pretinde mijlóce estraordinare.

Numiții deputațĭ au presentatŭ în numele partidelorŭ lorŭ moțiunĭ, prin care declară că nu primescŭ bugetulŭ.

După câțiva alțĭ vorbitorĭ s'a ridicatŭ ministrulŭ de finanțe Szapary și a desvoltatŭ unŭ proiectŭ de conversiune după unŭ planŭ anumitŭ, care are de scopŭ a unifica cele mai multe datorii de statŭ ale Ungariei, ce se află în circulațiune, conversiune care sĕ cuprindă în totalŭ o sumă de 382 milióne florinĭ în aurŭ, argintŭ, și note; dela acésta aștéptă ministrulŭ o scădere a dobêndilorŭ de 5½ milióne florinĭ anualŭ.

Planulŭ de conversiune a ministrului Szapáry este supusŭ unei riguróse critice din tóte părțile și s'a constatatŭ deja, că în celŭ mai bunŭ casŭ elŭ nu va aduce decâtŭ unŭ folosŭ fórte neînsemnatŭ, departe de așteptările ministrului.

Unii credŭ, că ministrulŭ Szapary este decisŭ a se retrage și că proiectulŭ de conversiune ar fi numai o ultimă debutare a lui, care sĕ-i ușureze acéstă retragere.

Interesantŭ este discursulŭ lui Appony, care — precum arată și foile oficióse — și-a luatŭ aerulŭ de moștenitorŭ alŭ regimului actualŭ. Elŭ a cerutŭ între altele, ca guvernulŭ sĕ desvólte unŭ programŭ alŭ viitórei sale politice financiare. Apponyi din parte'i declară, că este convinsŭ că situațiunea financiară a țerii se póte regula astfelŭ, ca sĕ nu sufere nicĭ onestitatea statului ungarŭ, nicĭ posițiunea de putere a monarchiei, dér dênsulŭ nu póte sĕ încredințeze esecutarea programului respectivŭ unui guvernŭ, în a căruia capacitate nu are încredere.

Mai departe cerŭ dela guvernŭ, ca sĕ foloséscă momentulŭ în care încă nu este încheiatŭ pactulŭ cu Austria și sĕ asigure statului ungarŭ dreptulŭ de liberă disposițiune asupra dărilorŭ de consumŭ, și sfêrșì cu asigurarea, că este de lipsă a se schimba sistemulŭ și a se face o reformă în capite et membris.

Ministrulŭ Tisza caută sĕ paraliseze tăria săgețilorŭ îndreptate asupră'i de Apponyi, apelându la „maioritatea țĕrii", dela care aștéptă Tisza și în viitorŭ scăparea sa. Câtŭ pentru programŭ, Tisza concede că oposițiunea nu e datóre sĕ-lŭ presinte, dér — dice elŭ — și guvernulŭ, care se află acum în ajunulŭ alegerilorŭ, este espusŭ eventualității, ca ideile eșite din sînulŭ sĕu sĕ fiă esecutate de alțĭ bărbațĭ într'unŭ modŭ nefavorabilŭ țĕrii. Cu alte cuvinte, nicĭ Tisza n'are încredere în oposițiune și așa vorŭ trebui sĕ decidă alegĕtorii, décă mai merită sĕ rĕmână la cârmă. Tisza e de părere, că tocmai calamitățile de față îi impunŭ datoria de a nu se duce, ci de a rĕmâné la postulŭ sĕu.

Etă pe scurtŭ resultatulŭ desbaterilorŭ de patru dile asupra bugetului în camera din Pesta, la care vomŭ mai reveni.

O declarațiune a generalului Gurko.

O telegramă din Varșovia adresată diarului „Revue de l'Orient" comunică, că la primirea de anulŭ nou, la care au asistatŭ aprope o miă de persóne, generalulŭ rusŭ Gurko a adresatŭ oficerilorŭ următórele cuvinte:

„Vĕ salutŭ, domnilorŭ, cu ocasiunea anului nou și dorescŭ, ca totdéuna, ca anulŭ ce incepe *acum sĕ nu trécă fără a progresa mai departe desvoltarea nóstră militară*, ca prin *energia* desvoltată în interesulŭ acestei ținte sĕ facemŭ și mai departe bucuriă împĕratului, pentru ca Maiestatea Sa sĕ scótă din tăria sufletului nostru nouĕ puterĭ pentru continuarea politicei sale iubitóre de pace."

O altă telegramă, der din Cracovia, dice că primindŭ felicitările de anulŭ nou ale corpului oficerescŭ, generalulŭ Gurko s'a esprimatŭ, că se simte fórte fericitŭ a le puté asigura că *în anulŭ, care începe, patria va înceta a'șĭ mai toci puterile în lupte nesângeróse și va umili cu sabia pe dușmanii ei cei mai înverșunațĭ.* Acéstă rĕsboinică declarațiune a fostŭ primită de corpulŭ oficerescŭ cu frenetice strigăte de „urra."

Fortificarea Franciei ostice.

Asupra fortificațiunilorŭ dela granița ostică franceză i se scrie diarului „Koln. Ztg." dela granița lângă Metz:

Ministerulŭ francesŭ a hotăritŭ, sĕ întăréscă în modŭ însemnatŭ fortărețele dela granița ostică, anume Toul și Verdun. Astfelŭ administrațiunea garnisónei Verdunului a încheiatŭ de curêndŭ unŭ contractŭ secretŭ cu mai mulțĭ întreprindĕtorĭ de construcțiunĭ, ca aceștia la cea mai apropiată provocare sĕ restabiléscă barace de lemnŭ pentru mai multe mii de ómenĭ de diferite specii de arme în timpŭ de 50 dile. Pentru fiecare di de întârdiere cu restabilirea baracelorŭ, întreprindĕtorii vorŭ plăti câte 100 francĭ pedepsă. Afară de acésta mai multe localitățĭ situate în nemijlocită apropiare de graniță vorŭ primi garnisóne, d. e. Etain vânătorĭ și cavaleriă. Actele privitóre la aceste afacerĭ se țin stricŭ secrete în comunicațiune cu autoritățile locale.

Durerĭ „patriotice".

Unŭ óre-care Szathmari Gyorgy publică în „Kolozsvár" o statistică, prin care arată cu cifre numele comunelorŭ din Ungaria și Transilvania, carĭ șĭ-au împrumutatŭ numele dela singuraticele popóre. Așa de es. află d. Szatmary, că din numĕrulŭ de preste 12,000 comune ale Ungariei mai bine de 700 șĭ-au împrumutatŭ numele lorŭ dela popóre indigene, orĭ streine, orĭ chiar și de acelea, carĭ astădĭ nu mai jócă rolŭ în istoria popórelorŭ. Astfelŭ dela poporulŭ maghiarŭ orĭ sĕcuiescŭ (cu preposiția unguréscă: *magyar*, *megyer*, séu *szekely*,) șĭ-au împrumutatŭ numele 146 comune; dela poporulŭ valahŭ seu românŭ (cu preposiția *roman*, séu mai adesŭ *olah*, ca d. e. Oláh-falu etc.) 91 comune; dela poporulŭ germanŭ orĭ săsescŭ 169 și în fine dela deosebitele ramurĭ ale elementului slavŭ au luatŭ numele 213 comune.

Resultatulŭ la care ajunge d-lŭ Szatmary prin statistica sa aduce la desperare „Kulturegylet"-ulŭ, căcĭ comunele — după cum conchide elŭ — șĭ'au împrumutat numele dela acele popóre, carĭ formau esclusiva populațiune, seu celŭ puținŭ în absoluta maioritate, a respectivelorŭ comune. In modulŭ acesta d-lŭ Szatmari află că elementulŭ unguréscŭ merge totŭ spre decadență, pe când celŭ românescŭ cresce și se înmulțesce.

Din cele 146 de comune, carĭ șĭ-au împrumutatŭ numele dela locuitorii lorŭ maghiarĭ, numai 79 ișĭ mai conservă caracterulŭ lorŭ unguréscŭ, și l'au perdutŭ însĕ 67, dintre acestea 47 au devenitŭ cu timpulŭ românescĭ, 8 nemțescĭ și 9 slave.

Comunele numite dela populațiunea lorŭ română seu valahă facŭ 91; totŭ valahe au rĕmasŭ și astădĭ 83, s'au perdutŭ 8, dintre carĭ 4 s'au făcutŭ maghiare și 4 slave.

Dela poporulŭ germanŭ ișĭ au numele 169 comune; șĭ au păstratŭ caracterulŭ 66, și l'au perdutŭ 103, dintre carĭ 39 s'au făcutŭ unguresci, 32 românescĭ și 21 slave.

Dela poporulŭ slavŭ ișĭ au numele 213 comune; șĭ-au păstratŭ caracterulŭ 91, și l'au perdutŭ 118, dintre carĭ s'au făcutŭ unguresci 56, românescĭ 41, nemțescĭ 14.

Așaderă elementulŭ germanŭ a perdutŭ 81 comune, er celŭ slavŭ 83; elementulŭ maghiarŭ a câștigatŭ din acestea 32 comune, ér celŭ românescŭ 112.

De aci află d-lŭ Szathmary, că dintre tóte popórele Ungariei elementulŭ românescŭ este cu privire la sine celŭ mai conservativŭ, ér cu privire la alte popóre este celŭ mai expansivŭ. De asemenea arată auctorulŭ statisticei prin cifre, că dintre popórele Ungariei poporulŭ românescŭ este celŭ mai compactŭ și mai statornicŭ, și când e vorba de însușirea altorŭ limbĭ, elŭ este celŭ mai renitentŭ dintre tóte popórele Ungariei; pe sine nu vrea sĕ se asimileze, der cu atâtŭ mai virtosŭ asimileză elŭ însușĭ pe alte popóre. Numai 8 comune a perdutŭ elementulŭ românescŭ, der în loculŭ acestora a ocupatŭ

47 comune, carī erau odată unguresci. De aci voiesce d-lŭ Szathmari sĕ arate procederea îndreptăţită a »Kulturegylet«-ului.

Nu mai cercetămŭ, decă statistica de mai susŭ e orī nu adevĕrată, e bine însĕ că kulturegyletiştii se convingŭ pe ḑi ce merge, că Românulŭ nu se asimilézā cu nicī unŭ altŭ nemŭ, ci trăesce şi móre Românŭ. Şoviniştii sciu bine, că resultatulŭ acţiunei pornite de Kulturegylet nu póte fi altulŭ decâtŭ unŭ ne mai pomenitŭ fiasco şi plânsete pe ruinele fondurilorŭ banchetelorŭ. Der au întratŭ în jocŭ şi trebue sĕ jóce ca ursulŭ fără voiă, până când obosiţī şi desamăgiţī totalŭ se vorŭ retrage ruşinaţī din nenorocita campaniă ce au pornit'o.

SCIRILE ḐILEI.

Ministrulŭ comunŭ de rĕsboiu a dispusŭ, că toţī recruţii rĕmaşī după scăderea contingentului şi încă neinstruiţī sĕ se cheme la corpurile de trupe, nu ca până acum la 1 Aprilie, ci la 20 Februariu.

—x—

Se comunică din Viena ḑiarului „Standard,“ că *Austro-Ungaria* va grăbi în anulŭ acesta chiămarea recruţilorŭ şi va cumpĕra 40,000 cai.

—x—

Statutele băncii „*Meseriaşulŭ Românŭ*“ s'au aprobatŭ de Tribunalulŭ regiu din *Braşovŭ*, sub Nr. 6638 din 1886, şi în 10 Ian. c. n. 1887 s'a înmânatŭ preşedintelui resoluţiunea. După alegerea diriginteluí, se va decide intrarea în activitate şi se va însciinţa directŭ ḑiua şi loculŭ unde vorŭ avea membrii subscrişī sĕ plătéscă cvotele şi când potŭ ei cere şi lua banī înprumutŭ, scrie »Meseriaşulŭ românŭ.«

—x—

In *Timişóra*, afară de pompierī, urmézā 20 de dame cursulŭ de învĕţămêntŭ, ce l'a deschisŭ »Crucea roşiă“ de acolo în vederea eventualităţii unui rĕsboiu. Se propunŭ cunoscinţele necesare pentru îngrijirea rĕniţilorŭ.

—x—

Cele două baterii călăreţe din regimentulŭ 7 de artileriă, care se află în garnisóna *Timişórei*, au primitŭ la 14 Ianuariu n. ordinŭ sĕ fiă gata de marşŭ şi vorŭ pleca în ḑilele acestea în Galiţia.

—x—

Ministrulŭ de justiţiă a însărcinatŭ printr'o ordinaţiune pe toţī preşedinţii de tribunale şi pe şefii judecătoriilorŭ cercuale, ca despre procesele ce privescŭ persóne care stau sub epitropiă séu curatel sĕ încunoscinţeze oficiile orfanale, pentru ca acestea sĕ sprijinéscă pe epitropī séu curatorī, decă e de lipsă, cu deslușirī.

—x—

Clubulŭ tipografilorŭ din *Peşta* are de gândŭ sĕ întocméscă la 15 Martie o *esposiţiă de tóte ḑiarele care aparŭ în Ungaria,* serbândŭ astfelŭ amintirea ḑilei de 15 Martie 1848, ḑi memorabilă pentru libertatea pressei în Ungaria. — Se totŭ vorbesce de libertatea pressei, şi nu esistă ţeră pe lume, în care sĕ se mai facă atâtea procesete de pressă ca în Ungaria.

—x—

Br. *Mayr,* ambasadorulŭ austro-ungarŭ în *Bucurescī*, a presentatŭ Regelui României scrisorile sale de rechiămare, fiindŭ transferatŭ în aceeaşī calitate la Munchen.

—x—

Preoţii gr. or. Avramŭ *Stoica*, Iosifŭ *Bucşa* şi Dionisiu *Nistorŭ* au fostŭ „pricopsiţī“ de ministrulŭ Trefort, celŭ dintéiu cu 80 fl., cei de-ai doilea cu câte 50 fl. — Nicī de aci înainte fără pĕcate?

—x—

In ântéia sĕptĕmână a lunei Ianuariu au fostŭ în *Ciucŭ-Sereda* trei incendiurī. Poporaţiunea bănuesce, că focurile au fostŭ puse de mânī rele.

—x—

In *Sepsi-Sân.Georgī* s'a împuşcatŭ comerciantulŭ Luca Fogoleanu.

—x—

Se ḑice că *Regele Serbiei* va face o visită *Regelui României* pe la începutulŭ lui Martie.

—x—

La *exposiţia cooperatorilorŭ* din *Craiova,* care s'a amânatŭ pentru August 1887, se ḑice că vorŭ lua parte şi mai mulţī fabricanţī francesī la secţiunea internaţională.

—x—

„Epoca“ spune, că colonelulŭ *Vulcucev,* directorulŭ arsenalului din *Sofia,* a făcutŭ, cu autorisaţiunea guvernului românŭ, la *arsenalulŭ din Bucurescī* o însemnată comandă de piese de aramă pentru obuse.

—x—

Peste câteva ḑile va pleca, ḑice „Românulŭ«, o comisiune militară la Volga, ca sĕ cumpere unŭ mare numĕrŭ de cai pentru artileriă.

—x—

In sĕptĕmâna trecută *vaporulŭ bulgarŭ* »Golupcik“, care transporta *materialŭ de rĕsboiu* dela Vidinŭ la Silistra, s'a înomolitŭ la o distanţă de 4000 metri în susŭ de Rusciucŭ. S'au luatŭ mĕsurile necesare pentru scoterea numitului vaporŭ din nomolulŭ de nisip în care s'a înnomolitŭ.

—x—

Ministrulŭ de finanţe rusŭ *Vişehradsky* tractézā cu unŭ grupŭ de bancherī ruşī pentru facerea unui împrumutŭ de unŭ miliardŭ de ruble pentru scopurī militare.

COMASSARILE.

Comassarea (întrunirea) pământului din téra Oltului.

Studiu economicŭ, de G. M.

(Continuare.)

In privinţa modului comassărei: Erariulŭ a luatŭ partea de nordvest a hotarului, ca la 720 jugĕre, Românii au cerutŭ ca pe ei sĕ-i despăgubescă din păşunitulŭ comunalŭ, dându-le în loculŭ celorŭ 5 parţele, trecute deja în posesiunea statului, numai câte una, dér érăşī separatŭ de ale Saşilorŭ; er concetăţenii saşī, temendu se de orecarī urmărī funeste, din causa varietăţii pământurilorŭ, cerură sĕ li se dea câte 12 parţele. In fine se învoiră cu toţii, ca din păşiunea comunală sĕ se facă o donaţiune de 100 jugĕre la bisericile şi şcolile din comună, carī sĕ se împartă între ele după numĕrulŭ poporenilorŭ lorŭ, er restulŭ de păşune, după desdaunarea celorŭ păgubiţī prin cedarea locurilorŭ lorŭ erarului, sĕ se împartă astfelŭ ca fiăcare proprietarŭ din comună sĕ-şī capete câte o parte, amĕsuratŭ contribuţiunei directe ce plătesce. Cu privire la terenulŭ espusŭ inundaţiunilorŭ dese şi vaste ale Oltului s'a decisŭ, ca dealunguĭŭ hotarului sĕ se facă o serie de fênaţii, tóte îndreptate cu capulŭ spre Oltŭ, din care apoi fiăcare proprietarŭ de livedī sĕ-şī capete câte una, aşa ca la unŭ casŭ de inundare, nicī unulŭ sĕ nu fiă prea tare păgubitŭ.

Inainte d'a începe împărţirea, se tăiară căile de otarŭ şi scurgerile de apă în tóte câmpurile şi rîturile. In urma acestor dispositii cele 32,000 parţele se reduseră la 4800, de altcum şi acesta unu numĕrŭ prea mare, dintre carī însĕ fiăcare părţea adī îşī are calea ei directă.

Acuma considerându comassarea în totalŭ, decă facemŭ abstracţiune de unele greşelī, comise din partea inginerilorŭ la împărţire, prin scurtarea unora în favorulŭ altora, prin schimbarea sorţilorŭ, prin mĕsurarea neesactă, care a făcutŭ ca la împărţire sĕ nu se găsescă întinderea terenului, amĕsurată calculărei anteriore, prin darea aceluiaşī terenŭ deodată la câte 2—3 inşī, care apoi dete nascere la procese, ea a reuşitŭ bine, resultatulŭ ei e satisfăcĕtorŭ, şi ea e unŭ mare câştigŭ pentru toţī şi din tóte punctele de vedere. Astfelŭ erariulŭ adunându-şī cele 230 jugĕre, la care mai adaugêndŭ şi pretinsa-i competinţă din păşunea comunală, întrunì intr'unŭ complecs peste 720 jugĕre, între carī şi cele 120 jugĕre de mlaştină, căreia făcendu-i scursurī — şanţurī — desvĕlite, o usca astfelŭ, încâtŭ adī o poţī cutreera cu carulŭ încărcatŭ în tóte direcţiunile. Ba, ipsindŭ umeḑeala de mai înainte, rogozulŭ — latinesce carex — şi alte plante de mlăştină au şi începutŭ sĕ dispară, cedândŭ loculŭ lorŭ altorŭ ierburī dulcī: trifoiu, erba lui Timotei, códa vulpii etc. şi care terenŭ acum supusŭ influinţei aerului, în 10—15 anī schimbându-şī cu desĕvêrşire vegetaţiunea, va devenì o livade destulŭ de bună, seu póte fi întrebuinţatŭ chiar pentru cultura de cereale, de grâu, orzŭ, cucuruzŭ etc. Pe lângă aceea proprietatea mare fiindu acum întrunită, numai prin aceea a câştigatŭ o valóre de 2—3 orī mai mare decâtŭ când era împrăştiată, fiindcă administrarea şi controlarea e cu multŭ mai lesne şi mai puţinŭ costisitóre. Mai departe comuna se scăpă de miasmele şi frigurile de baltă a unei mlaştine nefolositore, pe care ea, fiindŭ lipsită de orī şi ce venite, póte nicī o sută de anī nu o putea sĕ o usce şi folosescă, căcī cei 15—20 fl. arendă ce-i aducea înainte nicī că meritau atenţiune. Bisericile şi mai cu semă şcólele, carī erau lipsite de orī şi ce venite, şi avisate numai la repartiţia pe poporenī, prin donaţiunea cea nouă, ele au câştigatŭ enormŭ, căcī arenda pământului fiăcăreia în curêndŭ o sĕ se urce la mai multe sute de florinī pe anŭ, ba chiar decă atuncī ar fi fostŭ o înţelegere şi încredere reciprocă între bărbaţii conducĕtorī ai comunei, la acea ocasiune în locŭ de una le putea da două sute de jugĕre şi astfelŭ sĕ le emancipeze pentru totdeuna de repartiţia poporenilorŭ, şi particularŭ forte puţinŭ simţeau acea pagubă. Dintre particularī consătenii saşī în locŭ de câte 100—200 parţele împrăştiate ca făina orbilorŭ, adī cultivă numai 13 parţele, câştigulŭ enormŭ de timpŭ însĕ le permite ca pe aceste sĕ le îngrijescă cu atâtŭ mai bine. Adī nu numai că bărbatulŭ singurŭ, seu cu 1—2 cosaşī, nu mai e silitŭ sĕ se mute totŭ la fiăcare pătrarŭ de óră la altŭ locŭ, ci elŭ, soţia, familia şi lucrătorii lui lucrézā mai multe ḑile dearendulŭ, în acelaşī locŭ. Elŭ acum în fiăce timpŭ şi la fiăce ocasiune se póte duce cu carul la loculu seu livadea lui, fără ca sĕ causeze cuiva daune, seu sĕ sufere elŭ daune din partea altora. Şi în fine proprietarii românī, în locŭ sĕ mai alerge aprópe 5 chilometri până la arăturile şi fênaţiile lorŭ, carī şi aşa erau inecate mai în fiăcare anŭ, când de 2 păraie laterale, când de Oltŭ — ba care (Oltul) într'unŭ timpŭ le ameninţa sĕ le rupă şi spele cu totulŭ — adī ei au până la locurile lorŭ cale de 5 minute şi unŭ pământŭ bunŭ, roditorŭ neespusŭ nicī înecărilorŭ şi nicī ruperei séu vĕrsării apelorŭ. Adī în locŭ de stejarii seculari cu locuinţele ciorelorŭ şi bufniţelorŭ se rădică câmpii cu o vegetaţiune bogată: grâu, cucuruzŭ, secară, orzŭ, cânepă, trifoiu, gogóşe etc.

Hotarulŭ întregŭ prin concentrarea şi adaptarea tuturorŭ factorilorŭ culturei a câştigatŭ fórte multŭ şi productivitatea lui prin cultivarea mai désă şi mai îngrijită se ridică din anŭ în anŭ. Deşi dela împărţirea cea nouă (1880) au fostŭ anii cam totŭ rĕi — afară de celŭ din urmă — şi deşi s'a mănţinutŭ încă sistema cea veche, de 3 câmpurī, totuşī starea materială a sătenilorŭ s'a ridicatŭ şi îmbunătăţitŭ cu totă crisa economică, ce domnesce peste totŭ. Profeţiile pessimiştilorŭ, că aceia, carī au venitŭ în locurile mai rele, vorŭ ajunge la sapă de lemnŭ şi vorŭ fi siliţī sĕ ia lumea în capŭ, nu s'au împlinitŭ, ci din contră ei recolteză adī mai multŭ decâtŭ înainte, er cei cu mai puţine pământurī, prin mobilisarea întregului hotarŭ, parte că au putută cumpĕra pământurī pe veciă dela alţii, cărora unele părţele nu le conveneu seu le erau prea multe — de care fiă ḑisŭ cu deosebire Românii au profitatŭ binişorŭ—şi parte participară la arênḑile pământurilorŭ bisericescī şi scolare—carī fiindŭ de o calitate bunicică, er arênda păn'acum nu prea mare, s'au folositŭ cu toţii şi au prinsŭ binişorŭ putere. Adī mai toţī plugarii au plugurī nouĕ perfecţionate, încâtŭ abia mai găsescī 7—8 de cele vechī -- pe când înainte de comassare abia erau în totă comuna vr'o 3—4 plugurī de sistema perfecţionată.

Deşi suntŭ numai câţiva anī dela comassare totuşī numai simplificarea şi uşurarea culturei de adī, faţă cu cea de mai 'nainte, le-a deschisŭ ochii la toţi, că ar fi fostŭ şi mai bine ajutaţī, decă ar fi luatŭ numai o singură bucată, şi adī mai că nu găsescī individŭ în comună, care ar fi gata sĕ schimbe proprietatea lui de acum pe cea dinainte. Ca nefavorabilŭ trebue însĕ se amintescŭ lipsa de păşune, din care o parte considerabilă trecŭ în posesiunea erarului, o alta de 100 jugĕre la bisericī şi scole, mai încolo 1% din totalŭ s'a luatŭ, conformŭ legei de segregare, pentru viitórea scolă comunală — adecă de maghiarisare— şi în fine o altă parte dându-se ca desdaunare pentru arăturile şi livedile trecute în posesiunea erarului — er restulŭ, acum împărţitŭ la singuraticii sătenī, e naturalŭ, ca sĕ nu mai fiă de ajunsŭ a nutri atâtea vite, ca pe vremea când era păşunea întregă. Decă însĕ vitele acum nu mai potŭ eşì la păşune — de altmintrelea şi înainte destulŭ de modestă—la care sĕ stea necontenitŭ ḑiua şi noptea, începêndŭ de primăvera şi până tomna, acesta nu e unŭ rĕu prea mare, căcī silesce celŭ puţinŭ pe proprietarŭ sĕ-şī caute de vitele sale în fiăcare seră şi dimineţă, sĕ le dea mai multă atenţiune şi îngrijire. Astfelŭ elŭ, şi decă nu va mai ţiné adī unŭ numĕrŭ nelimitatŭ de vite, fără de nicī unŭ folosŭ, ca înainte, celŭ puţinŭ va avé vite mai puţine, mai bine îngrijite, mai bine ţinute, mai bune, de-o valore mai mare şi carī îi vorŭ aduce unŭ venitŭ mai mare decâtŭ tóte înainte. Neavêndŭ destulă hrană la păşune, proprietarulŭ lorŭ va fi silitŭ de voe de nevoe sĕ introducă cultura de napī, de trifoiu, lucernă şi ierburī semĕnate, ca sĕ aibă ce le da de mâncare dimineţa şi sera, ceea ce sătenii noştri au şi începutŭ a face, pe când înainte nicī pomenire nu era de semĕnarea nutreţurilorŭ. C'unŭ cuvêntŭ, pentru comuna Şercaia, comassarea a fostŭ unŭ mare bine şi unŭ progresŭ din tóte punctele de vedere, şi ar fi fostŭ şi mai avantagiosă, decă representanţa comunală era la înălţimea misiunei ei, şi decă locuitorii îşī luau proprietatea lorŭ numai într'unŭ singurŭ complecs, seu celŭ multŭ în două, unulŭ pentru arătură şi altulŭ pentru fenaţii. (Va urma).

Planulŭ de învĕţămêntŭ gimnasialŭ.

In ḑilele acestea s'a ţinutŭ în Budapesta sub preşedinţa ministrului de instrucţiune *August Trefort* o consultare confidenţială în afacerea *planului de învĕţămêntŭ gimnasialŭ* şi a *instrucţiunilorŭ*, ce se ţinŭ de acesta, la care consultare au luatŭ parte consiliarulŭ de secţiune *Iónŭ Klamarik*, secretarulŭ de statŭ *Albert Berzeviczy*, preşedintele consiliului de instrucţiune *Iosif Sztoczek*, directorulŭ supremŭ *Ferdinand Lutter*, profesorii de universitate br. *Roland Eötvös*, *Gustav Heinrich*, *Emil Thewrewk* şi profesorulŭ gimnasialŭ ataşatŭ ministeriului de culte *Ernst Finácẓy*. Etă ce cetimŭ în »Pester Lloyd“ despre acestă confidenţială consultare:

»Ansă la acestă consultare a dat'o împrejurarea, că instrucţiunile acomodate planului de învĕţămêntŭ modificatŭ în sensulŭ legii suntŭ gata de tiparŭ şi că prin urmare în ora din urmă se mai potŭ delătura unele

scăderĭ ale planului nostru de invĕţământŭ-gimnasialŭ. Consultarea însĕ nu s'a mărginitŭ numai la planulŭ de învĕţământŭ, ci ea a atinsŭ, în sensulŭ cuvĕntului de deschidere a ministrului, toţĭ factorii, dela carĭ atêrnă succesulŭ invĕţămĕntului-gimnasialŭ, va sĕ dică cei carĭ participă la nesuccesulŭ încă totŭ nedelăturatŭ, celŭ puţinŭ parţialŭ, alŭ învĕţămĕntului nostru gimnasialŭ."

„Ce s'atinge de planulŭ de învĕţământŭ insuşĭ, numai două disposiţiunĭ de ale lui au fostŭ criticate: *Mai întâiu împărţirea materialului de învĕţămĕntŭ unguresců*, care impărţire mărginesce istoria literaturei maghiare 'numai la o clasă (VIII-a), de unde urmeză că partea acésta de totŭ importantă a instructiunei naţionale este din capulŭ locului osîndită la unŭ nesuccesŭ. S'a esprimatŭ cu unanimitate pretensiunea, ca istoria literaturei maghiare sĕ se impartă, ca în şcólele reale, pe două clase, adecă pe a şeptea şi a opta, ceea ce este cu atâtŭ mai uşorŭ de esecutatŭ, deórece prin acesta planulŭ de invĕţământŭ insuşĭ nu trebue sĕ se modifice în nicĭ unŭ punctŭ esenţialŭ. — Alŭ doilea a fostŭ criticată *înpărţirea învĕţămĕntului geograficŭ* în clasele de josŭ ale gimnasiului ca nepractică şi ca trecêndŭ preste puterea intelectuală a şcolarilorŭ şi s'a accentuatŭ *ca necesară o instrucţiune pregătitóre în geografia politică*. Ambele prepunerĭ se bucurară de consimţĕmĕntulŭ ministrului de instrucţiune".

„Ce s'atinge de *nesuccesulŭ* invĕţămĕntului s'a recunoscutŭ în acestă privinţă mai alesŭ că studiulŭ limbei germane, care este de asemenea inportantŭ pentru vieţa practică şi desvoltarea mai departe scienţifică a tinerimei, are lipsă de o reformă grabnică, şi s'a accentuatŭ în genere că aci *tendinţa practică* trebue accentuată cu multŭ mai strictŭ, de cum s'a făcutŭ până acum. Partea formală a învĕţămĕntului germanŭ ar trebui sĕ fiă cu totulŭ omisă şi pondulŭ principalŭ sĕ se pună pe *însuşirea practică a limbei în vorbire şi în scrisŭ*.

Pentru aceea arŭ fi de tractatŭ în loculŭ opurilorŭ clasice ale literaturei piese de cetire *mai uşóre în privinţa limbei şi a materiei*, carĭ deşteptă chiarŭ prin cuprinsulŭ lorŭ *interesulŭ tinerimei şi limba germană se se propună pe câtŭ se póte ca limbă de instrucţiune*. — Ca nesuccesŭ trebue sĕ se numescă şi *învĕţămĕntulŭ geograficŭ*, totuşĭ ar fi de speratŭ ca acestui obiectŭ inportantŭ sĕ i se pótă servi prin modificaţiunea propusă mai susŭ. Ba ar fi de doritŭ, ca geografia politică în clasa a şeptea sĕ se sporescă cu o oră pe sĕptĕmână de instrucţiune (pe socotela limbei latine). — Ancheta a protestatŭ energicŭ în contra disposiţiunei de până acum a instrucţiunilorŭ, după care disposiţiune s'a prescrisŭ la *învĕţămĕntulŭ latinŭ elementarŭ* metoda inductivă, care într'adevĕrŭ ar fi de doritŭ la instrucţiunea limbei materne."

„Causa generală a nesuccesului în invĕţămĕntulŭ şcólelorŭ medii s'a aflatŭ în *regretabila nepăsare şi indulgenţă a profesorilorŭ, carĭ promoveză şi pe acei scolarĭ, carĭ nu şĭ-au însuşită pensulŭ clasei, în care au fostŭ*. Numai în chipulŭ acesta sĕ pote esplica, că şi in clasele cele mai superióre se află scolarĭ, carĭ nu posedŭ nicĭ chiar elementele limbei latine şi germane. Mai puţinŭ se păcătuesce în acestă privinţă din partea matematicilorŭ, din care causă şi acestŭ obiectŭ obicĭnuesce a corĕspunde dela esamenulŭ de maturitate mai multŭ unorŭ pretensiunĭ echitabile. S'a esprimatŭ dorinţa, ca guvernulŭ sĕ influinţeze, mai vîrtosŭ prin directorĭ, a cărorŭ autoritate ar fi sĕ se mai mărescă în înţelesulŭ acesta, ca la esamenile de clasă sĕ se procédă cu cea mai mare stricteţă."

„Mai alesŭ regretabilă este în acestă privinţă pracsa scólelorŭ confesionale. Unŭ motivŭ esenţialŭ alŭ relelorŭ dominante la aceste institute de învĕţămĕntŭ s'a recunoscutŭ în imprejurarea, că la cele mai multe scóle protestante mai esistă şi astădĭ întocmirea, că profesorii *tragŭ o parte a venitului lorŭ din didactru*, in urma acesteia stăruinţa lorŭ (adeseorĭ nicĭ măcarŭ conscie) este îndreptată intr'acolo, ca sĕ atragă pe scolarĭ la institutŭ prin indulgenţă.

In privinţa acesta s'a esprimatŭ dorinţa, ca guvernulŭ sĕ insiste pe lângă confesiunĭ, pentru ca participarea de până acum a profesorilorŭ la didactru sĕ se înlocuescă printr'o echitabilă urcare a salarielorŭ.«

„In fine s'a accentuatŭ, ca *pretensiunile dela esamenulŭ de profesorŭ*, mai vĕrtosŭ în limbĭ şi în prima liniă în limbile clasice, trebue sĕ fiă aduse la valóre cu mai mare stricteţă. Mai inainte de tóte pracsa universităţii din Cluşiu este a se modifica in sensulŭ acesta.

Ce se atinge de *geografiă*, s'a esprimatŭ dorinţa, ca combinaţiunea de mai nainte a geografiei cu istoria sĕ se restitue, deórece întrunirea acestorŭ două obiecte într'o mână este întemeiată in interesulŭ invĕţămĕntului. In fine s'a făcutŭ şi observaţiunea, că *sciinţa limbistică maghiară comparativă* ca obiectŭ alŭ esamenului specialŭ de limba maghiară este cu totulŭ nemotivatŭ şi pentru aceea sĕ se inlocuiască prin *gramatică formală şi sintacsa maghiară*."

»De altfelŭ nu se póte tăgădui, că dela crearea legei şcólelorŭ medii condiţiunile gimnasielorŭ nóstre s'au imbunătăţitŭ in modŭ esenţialŭ, şi după chibzuinţa omenescă, ele vorŭ progresa în acéstă direcţiune. Succesulŭ deplinŭ însĕ va atêrna dela două împrejurărĭ: de o parte dela aceea, că la crescerea şi la promovarea învĕţătorilorŭ de şcólele medii sĕ se procedă cu precauţiune şi stricteţa necesară,—şi de la aceea, că profesorii sé lucreze cu adevĕrată consciinţă de datorinţa lorŭ şi cu iubire puternică pentru causă. Şi in acestă privinţă sĕ vede chiar o imbunătăţire a stării scolelorŭ nóstre medii, deşi încă multe probleme aşteptă suficienta lorŭ deslegare.«

Discursurile rostite la înmormêntarea lui C. Popasu.

Discursulŭ rostitŭ de d-lŭ **Stefanu Iosifŭ**, directorulŭ şcólelorŭ medii rom. din Braşovŭ:

Domnilorŭ!

In senibus consilium. Cuvintele acestea semnificative le aplicŭ în faţa acestui tristŭ sicriu, carele ascunde în sine remăşiţele pămêntescĭ ale bărbatului valorosŭ, carele sĕ desparte pentru eternitate dintre noi toţĭ, carĭ l'amŭ stimatŭ, l'amŭ respectatŭ şi l'amŭ iubitŭ. Da, domnilorŭ, la acestŭ bărbatŭ sĕ aplică cu totŭ dreptulŭ axioma frumosă latină: in senibus consilium, care caracteriseză atâtŭ de frumosŭ pe bărbatulŭ înţeleptŭ, prudentŭ şi prevedĕtorŭ. Nu voiu face biografia acestui bărbatŭ prea meritat pe multe terene ale vieţii omenescĭ, ci din punctulŭ meu de vedere voi revela virtuţile lui pe terenŭ scolasticŭ faţă de institutul nostru de educaţiune şi de sciinţe şi cu deosebire faţă de corpulŭ didacticŭ dela scolele nóstre centrale. Constantinŭ Popasu într'o epocă grea din mai multe puncte de vederei fu trămisŭ ca de provedinţă în fruntea administraţiune, scolelorŭ nostre.

Indestratŭ cu o minte practică după o lungă esperiinţă în vieţa sa ca comerciantŭ, în carea a străbătutŭ ţĕrile spre a-şĭ agonisi banĭ albĭ pentru dile negre, era devotat cu trupŭ cu sufletŭ binelui şi înflorirei şcolelorŭ nóstre, care ca creaţiune a ilustrului sĕu frate, a Venerabilului prelatŭ alŭ sântei nostre bisericĭ Ioanŭ Popasu, predemnului episcopŭ alŭ Caransebeşului: îi era busola vieţii sale, ţinta ultimă a aspiraţiunilorŭ sale ca omŭ publicŭ, De aceea elŭ stărui cu totă energia ca scola nostră sĕ se îndestreze cu cele mai bune puterĭ didactice, şi era mândru când i sĕ spunea din partea celorŭ competenţĭ, „aveţĭ harnice puterĭ didactice."

Fiindŭ omŭ forte cruţătorŭ, ca unulŭ care scia cu câtă greutate şi cu ce sudorĭ sĕ adună averea; era scrupulosŭ, nu lipsea cu tote acestea a sĕ intrepune, a stărui, când era vorba a sĕ remunera după cuviinţă munca onestă a celorŭ ce asudă şi jertfescŭ la altarulŭ sacru alŭ muselorŭ. Nu este nicĭ timpulŭ nicĭ loculŭ acomodatŭ a ilustra cu multe esemple aserţiunea aésta; ci mĕ mărginescŭ a constata sine ira et studio, că sub administraţiunea lui Const. Popasu sortea personalului didacticŭ s'a îmbunătăţitŭ în modŭ considerabilŭ; per ceptiunea salariilorŭ s'a regulatŭ ca la orĭ-ce altă scólă de modelŭ şi preste totŭ s'au făcutŭ acele îmbunătăţirĭ în lefurĭ, carĭ după mijlocele nostre sĕ mai putea face. Der defunctulŭ n'a fostŭ numai unŭ simplu administratorŭ regulatŭ, rigurosŭ şi conscienţiosŭ alŭ averei scólei concredute în prima liniă lui, ci ca bărbatŭ înzestratŭ dela natură cu o minte ageră, se interesa dilnicŭ de mersulŭ regulatŭ alŭ trebei scolare chiar şi pe terenŭ pur sciinţificŭ şi educativŭ. Rigurosŭ cătră sine în afacerile sale publice, pretindea aceeaşĭ rigore şi dela alţi; sĕ capacita uşorŭ şi fără mare greutate în cestiunĭ purŭ scolare, despre care, am curagiulŭ sĕ o spunŭ, avea adeseorĭ cea mai limpede ideă. Elŭ ni era unŭ mentorŭ înţeleptŭ. Când scola nostră ca atare, când corpulŭ didacticŭ perde unŭ atare bărbatŭ, care numai din zelŭ şi devotamentŭ lucra şi cugeta diua noptea pentru binele şi înflorire scolelorŭ nostre: trebue sĕ ne cuprindă o adêncă întristare; căcĭ o columnă puternică a scolei s'a sfărîmatŭ prin apunerea dintre noĭ a lui Constantinŭ Popasu, încăruntitulŭ preşedinte alŭ on. Eforie. Vieţa şi virtuţile lui sĕ ne fiă totdéuna înaintea ochilorŭ nostri, ca sĕ le imitămŭ; eră pe mormêntulŭ lui sĕ vărsămŭ o lacrimă ca tributŭ de recunoscinţă şi de pietate. Epoca, în carea a condusŭ elŭ afacerile administrative ale scolei, va rĕmâne o epocă fericită; vîrtuţile şi meritele lui vorŭ ilustra una dintre cele mai frumóse pagine din analele institutului nostru; éră succesorii avêndu-lŭ pururea de modelŭ înaintea sa sĕ vorŭ nisui a călca pe urmele lui, — căcĭ aşa vorŭ merge sigurŭ şi vorŭ pute fi folositorĭ acestei instituţiunĭ naţionale-confesionale.

Éră faţă de memoria lui cutezŭ a aplica frumosele cuvinte ale lui Horaţiu »Non omnis moriar, pars me lior mei vitabit Libitinam.« Nu voiu apune de totŭ dintre cei vii, partea cea mai bună din mine, adecă virtuţile şi meritele mele vorŭ rĕmâné vecînice, neputêndu-se astruca în întunereculŭ tristului mormêntŭ.

Mulţămită publică.

Societatea academică „România Jună", din Viena, crede, că'şĭ implinesce o mare datoriă, décă şi pre calea asta îşĭ esprimă profunda sa mulţămită faţă de toţĭ acei prea onor. d-nĭ carĭ şi'n anulŭ acesta au binevoitŭ a'i oferi sprijinulŭ d-lorŭ. Asigurându-i de îndelunga recunoscinţă a Societăţii, ne luămŭ voiă a înşira între marinimoşii sprijinitorĭ pre anulŭ adm. 1885—6 pe următorii domnĭ:

Esc. Sa d-lŭ Metropolitŭ Mironŭ Romanulŭ 10 fl. Sibiiu; Esc. Sa d-lŭ Metropolitŭ Dr. Ioanŭ Vancea de Butesa 40 fl.; Revdssmii domnĭ: T. Cipariu can. 5 fl.; I. Fekete-Negruţŭ can. 5 fl.; C. Papfalvi, can. 5 fl.; Eliă Wlassa, can. 2 fl., Stefanŭ Manfi, can. 1 fl., Ant. Vestemianŭ, can. 2 fl., I. M. Moldovanŭ, can. 5 fl., Dr. Ioanŭ Raţiu, can. 1 fl., Al. Blasianŭ, protopopŭ 1 fl., d-lŭ N. Popescu, prof. 1 fl., toţĭ din Blajŭ; d-lŭ A. Neagoe, Buia, 1 fl., d-lŭ O. Tilea, inginerŭ, Smigu, 1 fl., d-lŭ N. Lichierie not. în Copşa mare 1 fl., d-lŭ I. Iourca, Ravasiel, 1 fl., d-lŭ M. Iurcescu not. în Şialdorf 1 fl., d-lŭ D. Constantinescu, parochŭ în Ibisdorfulŭ rom. 1 fl., d-lŭ Ieronŭ Mircea, not. în Ibisdorfulŭ săs. 1 fl., d-lŭ I. Baciu, propr. în Siala 2 fl., d-lŭ G. Dopŭ, propr. în Siala 1 fl., d-lŭ D. Vintilă, jude, Seica mare, 1 fl., D-nii Aur. Popescu, silvanistŭ 1 fl., Al Balas, asc. de silv. 1 fl, Aur. de Petrovits 1 fl., N. Theodosiu 2 fl. Al. Serofiu 1 fl., St. Şielariu, comerc. 2 fl., D. Peovits 1 fl., Unŭ Invĕţ. 50; Teodorŭ Doboi, propr. 1 fl., toţĭ din Haţegŭ; D-lŭ Al Rimbaşiu, not. cerc. în Riu albŭ, 2 fl., d-lŭ Aligeris, Caransebeşŭ 10 fl., T. Barbu 1 fl., Fil. Musta 3 fl., St. Velovanŭ 1 fl., Dr. G. Popovicĭ 1 fl., toţĭ din Caransebeşŭ; D-lŭ A Feneşianŭ prof. în Braşovŭ 1 fl., d-l G. Belissimus, dir. scol. norm. din Braşovŭ 1 fl., Dr. Andr. Monda, Crepaia 2 fl., D-lŭ P. Stoica, red. conv. ped. Satulŭ nou 1 fl., Dr. Alŭ Popŭ, Satulŭ nou 2 fl., D-nii I. Belesiu, deput. 1 fl., Aur. Suciu, adv. 2 fl., Dr. Atanasiu Sandor 2 fl., G. Lazarŭ, adv. 2 fl., N. Olteanu, telegr. 1 fl., A. Mihalovicĭ, comerc. 1 fl., M. Curtutiu adv. 1 fl, D. Bonciu, not. publicŭ 1 fl., I. P. Desseanŭ, adv. 1 fl., Gr. Veuter, adv. 2 fl, G. Bodea, preotŭ 1 fl., toţĭ din Aradŭ. D-lŭ M. Bocşeanŭ, protop. Curticiu 1 fl., Vas. Popŭ, adv. Aradu nou 1 fl, Tulcanŭ, jude 1 fl., G. Ulită 1 fl., T. Ceontea, prof. 1 fl, Dr. D. Magdu 1 fl., D. Tamosdan, Curticiu 2 fl., D-lŭ Ioanŭ Haldanŭ, propr. T. Severinŭ, 20 francĭ. D-nii: Dr. Lurtz, 2 fl., Dr. Frey 1 fl., Dr. Schonthaler 1 fl., Dr. Cuparescu 1 fl., I. Marcu, drd. theol. 2 fl., I. Miciescu, prof. de scrimă 5 fl., Pomp. Germanŭ, drd. med. 3 fl., Ilie Gherghelŭ, drd. filos. 1 fl., toţĭ din Viena.

Viena, 30 Decemvre 1886.

Pentru comitetŭ:

Drd. *Al. Popŭ*, presidentŭ. *G. Ţăranŭ*, cassarŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BUCURESCĬ, 18 Ianuariu. — Scirea „Lloydului": Ambasadorulŭ austro-ungarŭ Mayr presentéză la finele sĕptĕmânei scrisorile de rechiămare. Numirea succesorului sĕu se aştéptă abia după resolvarea cestiunei tractatului comercialŭ.

BERLINU, 18 Ianuariu. — Conservatorii, partida imperiului şi liberalii naţionalĭ s'au înţelesŭ, ca numĕrulŭ deputaţilorŭ celorŭ trei partide sĕ se ocrotéscă şi sĕ se alégă numai aderenţĭ ai septenatului. Conducerea liberalilorŭ naţionalĭ o reia asupră'şĭ Benningsen.

LONDRA, 18 Ianuariu. — Starea sănătăţii lui Salisbury inspiră nelinişte, în urma iritaţiunei pricinuite prin mórtea lui Iddesleigh.

ROMA, 19 Innuariu. — La primirea de erĭ a deputaţiunei bulgare, ministrulŭ de esterne Robilant a accentuatŭ necesitatea împăcării cu Rusia, pentru ca sĕ se pună capĕtŭ stării provisorie care umple de nelinişte Europa.

LONDRA, 19 Ianuariu. — In timpulŭ representaţiunei teatrale de erĭ în localulŭ reuniunei dramatice „Irelie", o alarmă de focŭ fără veste provocà o astfelŭ de panică, încâtŭ îmbulzindu-se lumea sĕ iasă afară au fostŭ omorîte şéptespredece persóne, cele mai multe femei.

CONSTANTINOPOLŬ, 20 Ianuariu. — Scirea „Lloydului": Pórta a hotărîtŭ sĕ priméscă oficiosŭ deputaţiunea bulgară, care a şi fostŭ deja încunosciinţată despre acésta.

Trupe turcescĭ au plecatŭ la insula Creta, unde s'a proclamatŭ starea de asediu.

DIVERSE.

Necrologu. — In 10 Ianuariu n. pre la 9 ore séra a repausatŭ în spitalulŭ militarŭ din Gorz căpitanulŭ de classa 1-a *Georgiu Avramŭ*, din regimentulŭ de inf. Nr. 64. Morbulŭ îndelungatŭ, în carele a suferitŭ durerĭ cumplite, a fostŭ racŭ incurabilŭ în ficatŭ. Repausatulŭ a fostŭ absolutŭ de scola de rĕsboiu cu succesŭ eminentŭ, şi după câtŭ s'a putută a'i studia calităţile intelectualĭ, se pote dice, că a fostŭ unulŭ dintre cei mai talentaţĭ oficerĭ. Pentru noi Românii mortea căpitanului Avramŭ e o mare perdere pe cariera militară, unde suntemŭ representaţĭ destulŭ de puţinĭ.

Fiă i ţĕrîna uşóră şi memoria neuitată!

Posta Redacţiunei.

D-lui *I. B.* în Şemlacŭ, com. Aradŭ. Adresa ce o cereţĭ este: *B. P. Haşdeu*, profesorŭ de Universitate şi directorŭ alŭ archivelorŭ statului, în *Bucurescĭ*.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureşianu**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 19 Ianuariu st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	102 25
Rentă de hârtiă 5%	92 05
Imprumutulŭ căiloră ferate ungare	149 40
Amortisarea datoriei căiloră ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 30
Amortisarea datoriei căiloră ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căiloră ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	117 60
Bonurĭ rurale ungare	104.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.70
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	103 75
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 25
Bonurĭ rurale transilvane	103 75
Bonurĭ croato-slavone	105 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	120.25
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	123 —
Renta de hârtiă austriacă	81 45
Renta de arg. austr.	82 70
Renta de aurŭ austr.	112 35
Losurile din 1860	137.75
Acțiunile băncei austro-ungare	875 —
Act. băncei de creditŭ ung.	299 80
Act. băncei de creditŭ austr.	290.30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.94
Napoleon-d'orĭ	9.98
Mărcĭ 100 imp. germ.	62. —
Londra 10 Livres sterlinge	126.55

Cursulu pieței Brașovŭ

din 20 Ianuariu st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.42	Vend.	8.44
Argint românesc	»	8.40	»	8.42
Napoleon-d'orĭ	»	9.95	»	9.98
Lire turcescĭ	»	11.30	»	11.33
Imperialĭ	»	10.30	»	10.33
Galbenĭ	»	5.92	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina»	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	116 —	»	117.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Tarifa anunțurilorŭ și insertiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6

Pentru inserțiunĭ și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repețirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repețirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repețirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ și reducerĭ și peste cele însemnate mai susŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și postaultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealu	—	—	—	1.14
	—	—	—	—
Timișŭ	—	—	—	1.45
Brașovŭ	—	—	—	—
	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8 24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighișóra	11.29	—	9.19	—
	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 09	—	10 16	—
Mediașŭ	12.29	—	10.57	—
Copșa mică	12.44	—	11.19	—
			11.31	
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirișŭ	3.53	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clușiu	5.30	—	5 56	—
	—	6 03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.03
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velințe	—	—	—	3.54
Oradia-mare	—	9.13	—	4.05
	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1 23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenu de persone	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7 38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.34	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2 06	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	—
Mezo-Telegd	—	7.33	10 19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3 24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4 07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	—
Clușiu	—	10.28	5.26	6.43	—
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1 13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Blașŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopol	4.3[illegible]	—	—	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3.49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ	9.21	—	—	—	9.15
	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ	—	—	—	—	—
	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nopte suntŭ cele dintre liniile grôse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3 14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4 22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4 08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9 33
Conopŭ	6.27	—	9 53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Giogovațŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok	8 42	—	4 52
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8 20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenu de persóne	Trenu de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12 10	—
Budapesta	8.20	9 05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	4 10	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7 55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9 19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiușŭ	1 29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persone	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6 41
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenu de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6 25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6 32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenu omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9 01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Koniges & Kopony, Zernes